

Ta je prebral cesarsko pismo, v katerem se presvitli cesar srečno zahvaljuje za čestitko ter pričakuje, da bo deželni zbor delal na blagor štajarske vojvodine. Cesarski namestnik je povzel besedo, v kateri je prisrčno pozdravil deželni zbor, obljubil, da se hoče ne le samo iz uradnih dopisov poučiti o potrebah prebivalcev, temveč da hoče sam priti v dotiko z ljudstvom ter je obljubil svojo pomoč na blagor naše kronovine. V obče je nagovor cesarskega namestnika napravil dober utis na celo zbornico. Med došlimi predlogami deželnega odbora je najvažnejša ona, da se naj dovoli pobiranje deželnih doklad za prvo polovico l. 1899.

Izvolila sta se 2 zapisnikarja (oba liberalca) in 4 overovatelji: Hackelberg, Kern, Moscon in Žičkar, prebralo se je nekaj interpelacij, ter napovedala prihodnja seja za četrtek ob 10. uri. Ta seja bo tudi zadnja v tem letu. Skoraj gotovo se bo deželni zbor sklical še le meseca majnika k daljšemu zborovanju. Lovsko postavo, kakor jo je lani sklenil deželni zbor, je potrdil presvitli cesar. O tej postavi spregovorimo v eni prihodnjih številkih obširneje.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Budgetni in nagodbeni provizorij uveljavita se te dni s posebnimi cesarskimi naredbami, jednako kakor se je zgodilo minulo leto. Posebna naredba določevala bo, da sme vlada za dobo šestih mesecev pobirati dosedanje davščine in s temi dohodki pokriti redne stroške. Nadalje se objavi te dni cesarjevo lastnoročno pismo na oba ministrska predsednika, s katerim se za pol leta določa dosedanja kvota, ter nagodbeni provizorij za isto dobo. Lani je bila naredba o provizoriju objavljena za jednako dobo, med tem ko sta bili ostali naredbi uveljavljeni za celo leto.

Koroško. Koroški državni poslanec dr. Steinwender je izstopil iz nemške ljudske stranke. Njemu ne ugaja, da nemški narodnjaki v Gradcu hočejo vedno odločevati o postopanju stranke v avstrijski politiki, vsled česar stranka nima proste roke na vse kraje. Kakor hitro se ne zлага z graškimi kričaci, nankrat se kriči o izdajalstvu. Dr. Steinwenderu se gabi vedno kričanje, on je trezen mož in bi rad tudi delal. Na zadnjem shodu v Beljaku so ga nekateri nemški radikalni nacionalci

žabnike, kakor si ti! Pa kje bi naj dobil zvestih in zanesljivih poveljnikov, o katerih govoriš?

»Jaz poznam tri in ti so: Tu, Negobin in Minam. Vsi trije so kristijani; kristijani pa ne smejo nikdar biti izdajice!«

»Negobin in Minam so kristijani! In bili so tako pogosto in tako dolgo pri Tidi, pa vendar niso temu največjemu sovražniku kristijanov nič žalega storili! Zdaj sem prepričan, da bi že iz samih političnih ozirov naš cesar moral krščansko vero ne le trpeti, temveč jo celo povspeševati. Jaz grem zdaj takoj k cesarju in hočem Hiephovo pripraviti, da stori nagle in odločne korake zoper zaroto. Kmalo boš zopet slišal o meni.«

Filin je pregovoril jetničarja, da je pustil Tuana z Lujem v sobi, v kateri so se dosedaj pogovarjali, da se celo Tuanova mati je smela priti iz ječe in ostati z dečkoma. Srečni in veseli so bili ti trenotki za nje! Franc pripoveduje o spreobrnjenem roparju, ki je pripravljen sprejeti krščansko vero, in vsi se čudijo in veselijo nad čudapolnimi poti božje milosti. O zaroti Franc ni hotel ničesar povedati, da bi svoje matere ne vznemiril. Lu pa je pripovedoval, kako dober je nov cesar in kako se od njega rad da (Nadaljevanje v prilogi.)

hudo napadali, in dr. Steinwender je izjavil: »Rajši sem Slovenec ali pa socijalni demokrat, nego nemški radikalec.« Vsled tega ga sedaj nemški listi hudo napadajo. Danes ima dr. Steinwender v Beljaku zopet shod, in ako mu volilci ne izrečejo sijajnega zaupanja, odločil bo tudi državnozborni mandat.

Solnograško. Solnograški katoliki so imeli katoliški shod. Razpravljalo se je o delavskem, kmetskem in obrtnem prašanju gledé poslov. Kakor se vidi je bil to nekaj shod delavskih stanov. Udeležba je bila velika. Zastopani so bili vsi stanovi, ki so se v krščanski ljubezni živahno udeleževali razpravljanj.

Česko. Nemški poslanci niso hoteli vstopiti v deželni zbor. Dne 27. decembra bi moralo biti posvetovanje vseh nemških čeških poslancev, ali vstopijo v deželno hišo ali ne. Toda nemški radikali se že prej na svojo roko izdali izjavo, da ne pridejo v deželni zbor. Zato so se dne 27. decembra posvetovali o vstopu le liberalci in krščanski socijalisti. Tem sicer ni bilo za izstop, a vsled strahu pred radikali so tudi izjavili, da ne vstopijo v deželni zbor, ker je Nemštvo na Českem vsled nepreklicanih jezikovnih naredb še vedno v nevarnosti. Češki poslanci so potemtakem zborovali sami in vse je šlo gladko.

Goriško. Kakor znano, slovenski poslanci niso hoteli več prihajati v deželni zbor, kajti vlada ni nikdar upoštevala in podpirala njih zahtev. Sedaj pa so Slovenci prišli zopet v zbornico. Gotovo se jim je dalo od vladne strani zagotovilo, da ne bodo zaman hodili v deželno zbornico. Zadnji čas je že res, da se začne vlada bolj opirati na Slovence. Slovenci so Avstriji zvesti, Italijani pa preradi škilijo čez mejo.

Hrvatsko. Poslanec David Starčević, kateri je bil dosedaj v zjedineni opoziciji, je prestopil k »čisti« stranki prava, kateri predseduje žid dr. Frank. Povod temu prestopu je dal neki predlog jednega opozicionalnega poslanca, v katerem je David Starčević zasledil potrjenje sedanje hrvatske nagodbe z Ogrsko. Pri Hrvatih so malenkosti velikega pomena v političnem položaju, a navadno le v škodo hrvatskega naroda.

Ogrska. V državnem zboru se zmeraj nimajo predsednika. Predseduje še vedno starostni predsednik Madarasz. Govori se sedaj večinoma o praznih rečeh. Rok za volitev novega predsednika še ni določen. Ker ogrski poslanci nimajo resnega dela, zaradi tega se med seboj psujejo in razžaljujejo, da se vsaj nekaj o njih govori. Za razžaljenja pa si napovedujejo dvoboje. Zadnje dni se je govorilo o deveterih dvobojih.

Vnanje države.

Nemško. Nemčija je začela brez vsakega vzroka izganjati tuje podanike iz nemške države. Avstrija se je temu krepko ustavila in Thun je zapretil, kakor znano, da bo ravno tako storil z nemškimi podaniki v naši državi. Tudi Rusija je zagrozila, da naneže vse nemške podanike brez usmiljenja čez mejo, ako Nemčija ne ustavi hitro neopravičenega izganjanja. Nemčija se je ustrašila odločnih besed ter res ustavila izganjanje. Proti nemški oholosti je treba odločnosti, in Nemcem upade pogum.

Rusija. God ruskega carja je bil 18. dec. V političnih krogih obuja pozornost dejstvo, da je šel naš cesar v ruski uniformi, z ruskimi redi na prsih, k poslaniku Kapnistu čestitat, kar se doslej še ni zgodilo, in to isti dan, ko je bil avstrijski poslanik v Berlinu v posebni avdijenci pri ruskem carju! Car Nikolaj se je našemu cesarju v presrečni čestitki zahvalil.

Gospodarske stvari.

Kmetijska zadruga v Horjulu na Kranjskem.

(Konec.)

Da je zadruga že v prvem letu svojega obstanka blagonsno delovala, najjasneje priča ugodno letno poročilo, iz katerega naj posameznosti navedem. Denarni promet od 1. aprila do 31. decembra 1897 je znašal 65.728 fl. 19 kr. Nakupili so različnega blaga in sicer fižola 68.820 kg. za 6303 fl. 80 kr., drv 100 sežnjev za 480 fl., pšenice 5000 kg. za 600 fl. 4 kr. otrobov 50.000 kg. za 2450 fl., moke 10.000 kg. za 1752 fl. 40 kr., železa 30.000 kg. za 3279 fl. 39 kr., specerijskega blaga za 1523 fl. 29 kr., manufakturnega blaga za 3531 fl., galanterijskega za 911 fl. 24 kr., koruze 40.500 kg. za 2550 fl., vina 32.800 lit. za 5912 fl. 64 kr., ovsa 1709 kg. za 91 fl. 49 kr., kmetijskega orodja domačega izdelka za 373 fl. 69 kr., prašicev in mesa za 2022 fl. 3 kr. Od tega so prodali do konca leta 1897 fižola 68.790 kg. za 6445 fl. 25 kr., pšenice za 540 fl. 78 kr., otrobov 38.000 kg. za 1560 fl., moke za 1720 fl. 75 kr., železa 20.000 kg. za 2390 fl. 63 kr., specerijskega blaga za 1246 fl. 76 kr., razne drobnine za 100 fl., manufakturnega blaga za 2055 fl. 12 kr., vina 17.780 lit. za 2685 fl. 20 kr., koruze 30.000 kg. za 1420 fl. 90 kr. in drv za 400 fl.

Skupni dobiček znaša za prvo leto 3238 gld. 56 kr. in se tako-le razdeli: pristopnina 230 gld., dobiček pri blagu 2922 gld. 56 kr., dar kranjske hranilnice 50 gld. in nepovrnjeno na železnici 36 gld. Od tega dobička se je plačala nagrada 324 gld., obresti od posojila 145 gld. 22 kr., užitninski davek 335 gld. 56 kr., voznina, dnina, pisarna itd. 1641 gld. 89 kr., obresti in dividenda deležev 104 gld., tako da znaša čisti končni dobiček 687 gld. 89 kr.

To je gotovo lep gmoten uspeh za začetek. Ker ima zadruga svojo lastno hišo, katere vrednost z inventarjem vred presega 4000 gld., je tako sedaj popolnoma samosvoja in ji je nadaljni napredek s tem zagotovljen. Kar so udje pridelali, so takoj spravili v denar: prodali so pridelke zadrugi, katera jih jim je dosti bolje plačala, nego prekupci in sicer ali v denarju takoj, ali pa jim je dala drugo jim potrebno biago v zameno. Zadruga pa je počakala ugodnega časa, da so bile cene dosti visoke, potem pa je pridelke na veliko prodala, n. pr. cele vagone fižola.

Blaga je zadruga naročila naravnost iz tovarnen in od prvih posestnikov, tako da je napravila dvojen dobiček pri tem. Če trgovec kupi od tovarne, ostane njemu dobiček dražje razprodaje. Ljudje pa morajo blago dražje plačevati. Ta dobiček pa je odpadel tu na zadrugo; na vsakega uda nekaj. Udje pa so vsled tega za 10—20 odstotkov ceneje dobivali blago pri zadrugi nego pri trgovcu. Vsak ud ima svoj delež; ta se mu tudi obrestuje in od čistega dobička se dobi svojo dividendo.

Iz tega je jasno, koliko je koristila zadruga Horjulčanom. Že prvo leto, in koliko koristi lahko našim ljudem sploh, kjer si ga bodo ustanovili. V Horjulu se je veliko žganja popilo, dokler se ni ustanovila zadruga, ki toče po ceni pristno vino. Sedaj ljudje zmerno uživajo vino, žganje pa opuščajo. V prvem letu delovanja zadruga se je dac na žganje v Horjulu za 3000 gld. znižal, kar je gotovo vesela prikazen. Če kmet kaj ima, ne more prodati, ali pa mora prodati pod vrednostjo za najnižjo ceno, ako hoče sploh kaj denarja dobiti. In dostikrat mora čakati, da se mu blago še pokvari. V tem oziru so kmetu najboljša pomoč: zadruga. Pri njej lahko udje hitro spravijo v denar svoje pridelke in dobiček, ki ga sicer vtaknejo v žep obilni oderuški židovski prekupci in barantači, ostane zadrugi, to je njenim udom. Zadruga torej drago prodaja pridelke udov in jim dosti